# MODERNIZAREA CAPITOLULUI IV DIN CODUL PENAL – INFRACŢIUNI PRIVIND VIAŢA SEXUALĂ

*Natalia LUPU*

CZU: 343.541 natalupick@gmail.com

*This study reflects multiple theoretical and practical aspects regarding Chapter IV of the Penal Code of the Republic of Moldova. Ample analysis of the normative regulatory framework and the doctrine, states the fact that crimes regarding sexual life are severely inefficient and inoperable, which leads to discriminatory practices and blatant disregard for human rights. Therefore, recommendations for the modification, and specifically modernisation of these provisions have been made to improve the norms in question.*

În contextul schimbărilor pe plan internaţional, infracţiunile privind viaţa sexuală devin un segment cu o stringentă necesitate de reglementare adecvată. În vederea realizării acestui scop, Republica Moldova întreprinde un şir de acţiuni, printre cele mai importante fiind ratificarea Convenţiei de la Istanbul [1] de către Parlamentul Republicii Moldova la 14 octombrie 2021 şi intrarea ei în vigoare la 1 mai 2022; şi a Convenţiei de la Lanzarote [2], ratificată la data de 19 decembrie 2001, intrată în vigoare la 1 iulie 2012.

Cu toate acestea, luând în vedere că infracţiunile privind viaţa sexuală sunt indispensabil legate de dreptul la inviolabilitate şi libertate sexuală [3, p. 432-438], observăm o discrepanţă între ceea ce portretizează legea şi realitatea obiectivă a societăţii de azi. Astfel, sunt necesare o mulţime de schimbări, pentru a racorda legislaţia naţională nu doar la standardele internaţionale în domeniu, dar şi pentru a fi în pas cu fenomenele şi mişcările sociale actuale.

Astfel, Capitolul IV din Codul penal al Republicii Moldova [4] necesită modificări substanţiale şi esenţiale, cu fundamentare nu doar în Partea specială, dar şi în Partea generală a acestuia.

În primul rând, este necesară revizuirea noţiunilor de consimţământ şi acte sau acţiuni sexuale neconsimţite sau cu consimţământ viciat, deoarece pe lângă dreptul la inviolabilitate şi libertate sexuală, anume consimţământul sau lipsa acestuia stau la baza incriminării acţiunilor ilegale ale făptuitorilor. Iar noţiunea de „raport sexual" trebuie să fie exclusă şi înlocuită cu noţiunea de „act sexual", care nu are conotaţii discriminatorii şi include un număr mai mare de acţiuni ce pot fi întreprinse de făptuitori.

În al doilea rând, este necesară schimbarea conceptualizării articolelor 171 şi 172 CP RM [4], în vederea incriminării actului neconsimţit de penetrare, astfel încât în afară de raportul sexual, aşa cum este expus la moment, să includă şi actul sexual, oral sau anal, indiferent dacă suntem în prezenţa unui act heterosexual sau homosexual. Astfel, se va reformula şi conţinutul ambelor dispoziţii, în vederea eliminării

tentei discriminatorii pe care o poartă. Mai mult ca atât, actele de penetrare vaginală, orală sau anală cu orice parte a corpului uman sau cu obiecte, la fel trebuie incluse în conţinutul articolului 171 CP RM, astfel fiind acoperite toate actele de penetrare fără consimţământul liber exprimat al victimei, indiferent dacă ele au fost realizate asupra acesteia sau dacă a fost obligată să facă acest lucru.

În al treilea rând, este necesară modificarea conţinutului articolului 173 CP RM [4], întru introducerea unei clarităţi asupra conceptului de hărţuire sexuală, refocusarea organelor penale asupra dovedirii efectelor acţiunilor infractorului asupra victimei, şi nu asupra dovedirii intenţiilor urmărite de făptuitor. Mai mult ca atât, este bine-venită introducerea unui nou alineat, cu privire la victimele minore, cu scopul de a exclude tratamentul sancţionator inechitabil cu privire la alte infracţiuni privind viaţa sexuală [5, p. 157].

În al patrulea rând, în ceea ce priveşte acţiunile incriminate la articolul 174 CP RM [4], este necesară modificarea denumirii în vederea stabilirii angajării anume în acte sexuale şi nu în raporturi sexuale, şi modificarea conţinutului normei propriu-zise, spre a include actele de penetrare sexuală, altele decât violul, comise asupra unei persoane despre care se ştia cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani.

În al cincilea rând, denumirea articolului 175 CP RM [4] spre „Coruperea sexuală a minorului”, în vederea eliminării terminologiei care plasează problematica violenţei sexuale în prim-plan pe dimensiunea de analiză şi apreciere a faptelor în baza criteriilor de moralitate, inacceptabile în legislaţia internaţională.

În al şaselea rând, întru respectarea intenţiei Convenţiei de la Lanzarote [2], şi readucerea conţinutului art. $175^1$ CP RM [4] la sursa acesteia, se recomandă incriminarea doar a acelor fapte care sunt săvârşite prin intermediul internetului, şi nu de către persoane deja cunoscute victimei.

În al şaptelea rând, se recomandă introducerea unei noi componenţe de infracţiune, reflectată în dispoziţia articolului $171^1$, şi anume, înlăturarea prezervativului fără consimţământul partenerului; necesitatea unei astfel de norme fiind argumentată de creşterea unor astfel de cazuri pe plan internaţional.

Într-o astfel de manieră, articolele deja existente în Codul penal al Republicii Moldova, nu doar vor corespunde complet normelor internaţionale relevante şi drepturilor omului, ci şi vor oferi un grad de protecţie maxim pentru victime. Însă pentru aceasta mai sunt necesare schimbări la nivel procedural şi material, printre care se numără: modificarea dispoziţiilor procedural penale în vederea abilitării organelor de urmărire penală să pornească cauze penale, inclusiv fără plângerea prealabilă a victimei în cauzele care privesc violenţa sexuală, infracţiunile privind viaţa sexuală şi interzicerea categorică de încetare a urmăririi penale în baza împăcării victimei cu agresorul.

**Concluzii**. Componenţele de infracţiune existente curent în cadrul Capitolului IV al Codului penal conţin un şir de lacune, necesare a fi corectate de către legiuitor în cel mai scurt timp. Inutilitatea şi caracterul discriminatoriu al formulărilor din dispoziţiile articolelor 171 şi 172 CP RM, implementarea incorectă a Convenţiei de la Lanzaro-

te [2], în textul articolelor 174-175[1] CP RM, şi confuzia pe care o trezeşte structura şi spiritul normei elucidate la articolul 173 pentru organele de drept şi instanţele de judecată, sunt doar vârful icebergului.

Republica Moldova este capabilă să îşi protejeze cetăţenii prin intermediul unor reglementări adecvate, trasate în spiritul normelor internaţionale, în ceea ce priveşte infracţiunile privind viaţa sexuală. Catalizator la aceste schimbări nu trebuie să fie situaţia deplorabilă a normelor sau fenomenul criminalităţii violente. Catalizator trebuie să fie dorinţa de a-şi proteja propriii cetăţeni.

**Referinţe:**

1. Convenţia Consiliului Europei privind prevenirea şi combaterea violenţei împotriva femeilor şi a violenţei domestice din 11 mai 2011. Disponibil: https://rm.coe.int/168046253e.
2. Convenţia Consiliului Europei pentru protecţia copiilor împotriva exploatării sexuale şi a abuzurilor sexuale din 25 octombrie 2007. Disponibil: https://rm.coe.int/168046e1d9.
3. FAIGHER, Anatolie, CERNOMOREŢ, Sergiu. Conceptul şi sistemul infracţiunilor contra inviolabilităţii şi libertăţii sexuale. In: *Conferinţa „Ştiinţa în Nordul Republicii Moldova; realizări, probleme, perspective”,* Bălţi, Moldova, 29-30 iunie 2021, pag. 432-438. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/432-438_0.pdf.
4. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002 în vigoare din 12.06.2003. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131599&lang=ro#;
5. BOTNARENCO, M. *Răspunderea penală pentru hărţuirea sexuală în Republica Moldova*. Teză de doctor în drept, Chişinău 2016. Disponibil: http://dspace.usm.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/823/Teza%20Mihaela%20Botnarenco%20CNAA.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

*Recomandat*
***Mihaela VIDAICU**, dr., conf.univ.*